

BLOMREMSOR PÅ SLÄTTEN

Ettåriga blomremсор med honungsört blommor cirka två månader efter sådd.

Blomremсор ökar tillgången på pollen och nektar i slättlandskapet

En rik tillgång på pollen och nektar är avgörande för att humlor och andra bin ska bilda starka samhällen och pollinera klöverfrö, raps och bönor. Parasitsteklar, blomflugor och andra nyttoinsekter livnär sig också på pollen och nektar. I slättlandskapet är det ofta ont om örtrika gräsmarker och här kan blomremсор spela en viktig roll för att fylla nyttoinsekters behov av pollen och nektar under vår, sommar och höst. Blomremсор kan inte ersätta artrika gräsmarker, men fungerar som ett komplement i slättlandskapet. Blomremсор kan även gynna fåltvilt och fåglar.

Sprid blomremсор i slättlandskapet

Eftersträva att sprida ut de blommande ytorna på gården så sprider du också ut de pollinerande insekterna. Humlor och andra bin föredrar kort avstånd mellan pollen- och nektarkällor och boet. Boplatser för humlor är ofta musbon i dikeskanter eller impediment. Solitära bin bygger bo i ostörd sandig jord eller i hålrum i död ved. Blomremсор gör därför bäst nytta i kanten av ett fålt, intill ett dike, en väg eller mot någon typ av impediment. Att dela av stora fålt med blomremсор ger inte samma effekt eftersom avståndet till boplatser då växer.

Honungsbin och jordhumlor kan livnära sig på pollen och nektar från många olika sorters blommor medan solitära bin och en del humlearter är specialiserade på en viss sorts blommor som ofta bara finns i ögödslade och hävdade gräsmarker.

Foto: Håkan Henriksen

I fleråriga blomremсор varierar blomningen med tiden. Här en blomremসা där rödklöver och gul sötväppling dominerar året efter sådd.

Hur mycket pollen och nektar behövs?

Ett mått som anges är att minst 2 procent av åkermarken i slättlandskapet bör utgöras av rikligt blommande ytor för att tillfredsställa behovet hos de vanligast förekommande pollinerande insekterna. Även tidigt blommande träd och buskar som sälg och hagtorn behövs eftersom det är viktigt med blomning under hela säsongen. De blommande ytorna ger bäst effekt om de är spridda i åkerlandskapet.

Fröblandningar

En fröblandning för blomremсор ska

- gå att sköta med vanliga jordbruksmaskiner
- vara prisvärda och tillgängliga på marknaden
- inte riskera att bli ett ogräs eller sprida sjukdomar
- leverera pollen och nektar under hela säsongen
- passa med gällande regelverk för jordbrukarstöd och annan lagstiftning
- gärna även ge mat och skydd åt fåltvilt och fåglar.

Den långtungade klöverhumlan gynnas av blommande rödklöver.

Fleråriga blomrensor är rationellt och ekonomiskt samt bäst för de nyttoinsekter som vi vill gynna. Ettåriga blomrensor blommar dock tidigare på året och kan flyttas runt på gården mellan år. Ettåriga blomrensor kompletterar fleråriga, som i sin tur kompletterar artrika gräsmarker.

Ärtväxter är ofta basen i fröblandningar för pollinerande insekter. Genom att blanda ärtväxter med kort blompip, som gul sötväppling, med arter med lång blompip, som rödklöver, gynnas bin med både kort och lång sugsnabel. För att ytterligare öka nyttan med fröblandningen kan arter med helt öppna blommor som kummin eller cikoria blandas i. Helt öppna blommor passar insekter med korta mundelar som parasitsteklar och blomflugor. Många fåglar drar nytta av en ökad tillgång på insekter i blomrensor. Rensor med solrosor, fröhampa eller cikoria i renbestånd, eller i blandning med andra arter ger höst- och vintermat samt skydd åt fåglar.

En ettårig blandning av honungsört, doftklöver, blodklöver och bovete ger blomning under lång tid. Bovete och honungsört blommar efter 7–8 veckor, därefter doftklöver och sist blodklöver. Honungsört och blodklöver klarar flera minusgrader och kan övervintra i södra Sverige om de sås på hösten. De blommar då redan i slutet av maj. Kunskapsläget om lämplig såtidpunkt på hösten för dessa arter behöver dock förbättras. Doftklöver och bovete är känsliga för låga temperaturer.

Lämpliga arter för olika nyttodjur, fåglar och fältvilt

Jordhumlor och honungsbin	Långtungade humlor	Parasitsteklar	Frätande fåglar	Fältvilt
Vitklöver	Rödklöver	Kummin	Fröhampa	Cikoria
Gul sötväppling	Getärt	Cikoria	Solros	Fröhampa
Lusern	Käringtand			Klöver
Honungsört				
Doftklöver				

Etablering och skötsel av blomrensor

Tänk på att för vissa grödkoder, som skyddszon och träda, finns bestämmelser om vid vilken tidpunkt du får slå av eller skörda grödan.

Etablera blomrensor som en vallgröda och så grunt i fint såbruk i en skyddsgröda på våren. Som skyddsgröda i fleråriga blomrensor passar vårsäd eller honungsört med reducerad utsädesmängd. Honungsörtens bladverk utvecklas snabbt och tål torka. Honungsört som skyddsgröda ger blomning redan första sommaren. Om inte förfrukten varit kväverik blir etableringen av honungsört, cikoria och solrosor bättre med en giva om ca 30–50 kg N/hektar. Fröhampa kräver minst det dubbla. Observera att gödsling av blomrensor inte är tillåtet om den används som skyddszon eller som miljöyta för att uppfylla grundvillkoren.

Skötsel av fleråriga blomrensor är viktigt för att de skall bli långlivade och blomma rikligt. Detta innebär avslagning och helst bortförsel av grönmassan. I synnerhet etableringsåret och året därpå är avslagning avgörande för att minska rotagräsen och gynna ärtväxterna. Anpassa skötseln de följande åren efter ogräsförekomsten. Skörd avlägsnar föna som annars riskerar att kväva återväxten, fönan bidrar också med växtnäring som missgynnar ärtväxter och andra blommande örter. Ett alternativ är att med slaghack eller liknande redskap blåsa in den avslagna grönmassan i fältet intill. Putsning är ett alternativ om skörd inte är möjlig. Om du slår av blomrensorna när blommorna börjar bli bruna får du en ny blomning efter några veckor.

Putsa ned ettåriga blomrensor efter blomning för att minska fröspridning och hämma ogräs. Lämna däremot solrosor och fröhampa som ska stå kvar över vintern orörda.

Text och foto. Petter Haldén, Jordbruksverket, om inget annat anges.

Blomrensor ska ses som komplement till blomrika impediment som denna kulle med tjärblomster.